

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник Міністра

молоді та спорту України

_____ Матвій БІДНИЙ

_____ 2021 р.

ПРАВИЛА
спортивних змагань з
української боротьби на поясах

I. Загальні положення

1. Ці Правила спортивних змагань з української боротьби на поясах (далі – Правила) визначають основні засади організації та проведення спортивних змагань з української боротьби на поясах, які проводяться на території України.
2. Українська боротьба на поясах – традиційний вид спорту України, частина історико-культурної цінності, що сприяє відродженню і популяризації національних традицій на світовій спортивній арені.
3. Ці Правила розроблені відповідно до Правил та Положень Міжнародної федерації української національної боротьби на поясах (далі – МФУНБП).
4. Вимоги цих Правил стосуються усіх дисциплін, з яких проводяться спортивні змагання з української боротьби на поясах, та не поширюються на організацію та проведення міжнародних змагань з української боротьби на поясах на території України.
5. Спортивні змагання з української боротьби на поясах проводяться з метою:
  - 1) розвитку і популяризації національної боротьби на поясах в Україні;
  - 2) підвищення спортивної майстерності учасників змагань, виконання нормативів Єдиної спортивної класифікації України;
  - 2) визначення кандидатів для формування збірних команд клубів, фізкультурно-спортивних товариств, адміністративно-територіальних одиниць, збірних команд України;
  - 3) визначення рейтингу;
  - 4) обміну досвідом, знаннями, інформацією;
  - 6) покращення методів і практики суддівства змагань з української боротьби на поясах.
6. Право внесення змін до Правил належить Президії Всеукраїнської федерації української боротьби на поясах «далі – Федерація». Зміни вступають в дію в день їх оприлюднення. Дата набрання чинності змін до Правил має бути вказана точно та однозначно.
7. Прийняття рішень в ситуаціях, не передбачених цими Правилами:
  - 1) в разі виникнення ситуацій, не передбачених цими Правилами, під час проведення поєдинку рішення приймається заступником головного судді, який забезпечує проведення змагань з відповідного розділу;
  - 2) в разі виникнення ситуацій, не передбачених цими Правилами, не пов'язаних з проведенням поєдинку, рішення приймається головним суддею змагань;
  - 3) рішення головного судді (заступника головного судді) щодо не передбачених цими Правилами ситуацій не можуть суперечити цим Правилам.
8. Терміни, що вживаються у цих Правилах, наведені у Законі України "Про фізичну культуру і спорт".
9. Антидопінговий контроль спортивних змагань з української

боротьби на поясах здійснюється відповідно до Закону України "Про антидопінговий контроль у спорті" та Міжнародної конвенції про боротьбу з допінгом у спорті.

10. Спортивні змагання з української боротьби на поясах проводяться відповідно до положення (регламенту) про проведення відповідного змагання (далі – Регламент), що затверджується організатором.

II. Організація та проведення змагань

1. Організація змагань

1. Для проведення спортивних змагань складається Регламент, що є офіційним документом, який регламентує проведення конкретних змагань і є підставою для їх організації та проведення.

2. Регламент не може суперечити цим Правилам.

3. Регламент містить такі розділи:

- 1) найменування змагань;
- 2) цілі і завдання;
- 3) ранг змагань;
- 4) вид змагань (особисті, командні, особисто-командні);
- 5) організація та керівництво проведенням змагань;
- 6) місце і час проведення змагань;
- 7) програма проведення змагань;
- 8) порядок допуску учасників і подання заявок;
- 9) безпека та підготовка місць проведення змагань;
- 10) порядок визначення першості у кожному виді програми;
- 11) умови визначення переможців і призерів, їх нагородження;
- 12) умови і порядок фінансування змагань;
- 13) строки подання заявок на участь у змаганнях;
- 14) інші умови, які забезпечують проведення конкретного змагання.

4. Регламент надсилається учасникам спортивних змагань у терміни:

- 1) всеукраїнські змагання – не пізніше, ніж за 20 днів до початку;
- 2) обласні, зональні, регіональні змагання – не пізніше, ніж за 15 днів до початку;
- 3) міські змагання – не пізніше, ніж за 10 днів до початку;
- 4) інші змагання - не пізніше, ніж за 10 днів до початку.

5. Регламент змагань затверджується державним або місцевим органом виконавчої влади сфери фізичної культури і спорту та погоджується Федерацією.

2. Види змагань

1. Спортивні змагання з української боротьби на поясах поділяються на особисті, командні, особисто-командні, класифікаційні.

2. В особистих змаганнях визначається особиста першість між спортсменами, що беруть участь у змаганнях.
3. У командних змаганнях визначається командна першість, результати виступу окремих спортсменів зараховуються команді в цілому.
4. В особисто-командних змаганнях визначається як особиста, так і командна першість.

3. Система проведення змагань

1. Спортивні змагання з української боротьби на поясах проводяться за системою з вибуванням учасника після його першої поразки (за олімпійською системою).
2. Учасники змагань, що поступилися в поєдинках за вихід у фінал, посідають треті місця, їм вручаються бронзові медалі.
3. Поєдинки в одній ваговій категорії проводяться протягом одного дня.
4. Змагання можуть проводитися за колом, якщо у ваговій категорії бере участь 5 або менше спортсменів.
5. Порядковий номер кожного учасника визначається жеребкуванням і зберігається за ним до кінця змагань.
6. Спортивні змагання з української боротьби на поясах проводяться у вільному та класичному стилях.
7. З метою збагачення техніки спортивної боротьби пріоритетним є проведення міжнародних змагань з української боротьби на поясах разом з міжнародними або національними змаганнями з інших видів поясної боротьби.
8. У разі одночасного проведення змагань з української боротьби на поясах та інших національних видів єдиноборств спочатку проводяться поєдинки змагань з української боротьби на поясах, якщо інше не передбачено відповідними угодами, або змагання з інших національних видів єдиноборств мають міжнародний статус, а змагання з української боротьби на поясах – національний.

4. Тривалість поєдинку

1. Поєдинок складається з трьох періодів. Перемога в двох поспіль означає перемогу в поєдинку.
2. Тривалість поєдинку складає 1 хвилину.
3. Після закінчення періоду і визначення його переможця без перерви починається наступний період.
4. Якщо після закінченню часу періоду переможець не виявлений, призначається додатковий період, в якому триває боротьба в короткому захопленні (захоплення на поясі виконується на спині з мінімальними зазорами). Період триває до оцінки першої технічної дії (активність в цьому випадку призводить до перемоги в періоді).
5. Якщо після закінчення часу додаткового періоду переможця не виявлено, переможець визначається рішенням трійки суддів. Перерва між поєдинками

у борців будь-якої статі та віку складає не менше 3 хв.

6. Тимчасова зупинка боротьби. Проміжки часу між сигналом арбітра "тимчасова зупинка" і "продовжити" не входять до тривалості часу періоду поєдинку.
7. Сигнал закінчення часу періоду дається для арбітра за допомогою звуку гонгу або іншого подібного звукового сигналу.
8. В разі проведення змагань на декількох килимах одночасно звукові сигнали гонгів мають бути різними. Сигнал закінчення поєдинку має перекривати шум глядачів.
9. Будь-яка технічна дія, розпочата одночасно з сигналом закінчення поєдинку, підлягає оцінці.
10. Будь-яка технічна дія, що проводиться після сигналу закінчення часу поєдинку, не оцінюється.

5. Заборонені дії

1. Заборонені дії поділяються на дві групи:
  - 1) незначні порушення;
  - 2) серйозні порушення.
2. До незначних порушень, за які оголошується зауваження, відносяться:
  - 1) умисне заважання взяти захоплення супернику;
  - 2) в разі спроби взяти захоплення за пояс вставання на коліно;
  - 3) виключно оборонна стійка протягом 10 секунд і більше;
  - 4) вихід за робочу зону килима однією або обома ногами;
  - 5) не проведення атакуючої дії після взятих захоплень;
  - 6) ставання на коліно під час боротьби.
3. До серйозних порушень, за які оголошується дискваліфікація, відносяться:
  - 1) непідкорення вказівкам арбітра;
  - 2) непотрібні вигуки в ході поєдинку або після його закінчення, зауваження або образливі для суперника або суддів жести протягом поєдинку;
  - 3) носіння твердих або металевих предметів (приховано або відкрито);
  - 4) оголошення двох незначних покарань.

6. Неявка і відмова

1. Рішення щодо дострокової перемоги в результаті неявки суперника оголошується учаснику, чий суперник не з'явився на виклик до поєдинку.
2. Учасник, який не з'явився на стартову позицію після трьох викликів з і інтервалом в 1 хвилину, втрачає право на зустріч.
3. Перед оголошенням дострокової перемоги в результаті нез'явлення суперника арбітр має отримати згоду з боку суддівської комісії.
4. Рішення щодо дострокової перемоги в результаті відмови суперника від боротьби оголошується учаснику, чий суперник відмовляється від боротьби з будь-якої причини.

5. В разі втрати учасником протягом поєдинку контактних лінз та неможливості продовження поєдинку він інформує арбітра щодо цього факту, який після консультації з бічними суддями віддає перемогу супернику в результаті його відмови від боротьби.

7. Травма. Хвороба. Нещасний випадок

1. Рішення щодо результатів періоду поєдинку, в якому один спортсмен не може його продовжувати в разі травми, хвороби, нещасного випадку, отриманих протягом поєдинку, приймає рефері після консультації з суддями:
  - 1) травма у разі, коли сталася:
    - з вини травмованого учасника, перемога віддається супернику;
    - з вини суперника, перемога віддається травмованому учаснику;
  - 2) хвороба:
    - якщо учасник захворів протягом поєдинку і не здатний продовжувати поєдинок, він оголошується переможеним;
  - 3) медична допомога:
    - протягом поєдинку кожний спортсмен має право на два медичних огляди, які зареєстровані для кожного учасника;
  - 4) якщо акредитований лікар команди після медичного огляду учасника, який постраждав, повідомляє суддів щодо неможливості ним продовжувати поєдинок, рефері після консультації з бічними суддями завершує поєдинок, оголошує результат. В разі, коли ушкодження учасника має серйозний характер, потребує лікування за межами килима або вимагає більше двох медичних оглядів акредитованим лікарем команди рефері після консультації з бічними суддями завершує поєдинок і оголошує результат.
1. Тренер на килим не допускається.
2. Медична допомога під час змагань реєструється.

III. Учасники змагань

1. Вік учасників

1. Вік учасників змагань визначається станом на 1 січня поточного року. Учасники змагань поділяються на вікові групи:
  - 1) юнаки, юначки:
    - від 9 до 11 років;
    - від 12 до 13 років;
    - від 14 до 15 років;
    - від 16 до 17 років;
  - 2) юніори, юніорки: від 18 до 23 років;
  - 3) дорослі (чоловіки та жінки): від 18 років і старші.
2. Вікові категорії учасників спортивних змагань визначаються Регламентом.

2. Вагові категорії

Вік	Стать	Вагові категорії						Абсолютна категорія
		60	70	80	90	100	+100	
Дорослі 18 років і старші	Чоловіки	60	70	80	90	100	+100	Абс
	Жінки	52	57	63	70	78	+78	Абс
Юніори 18-23 років	Чоловіки	60	70	80	90	100	+100	Абс
	Жінки	52	57	63	70	78	+78	Абс
Юнаки 16-17 років	Чоловіки	55	60	70	80	90	+90	-
	Жінки	48	52	57	63	70	+70	-
Юнаки 14-15 років	Чоловіки	46	50	55	60	65	+65	-
	Жінки	44	48	52	57	63	+63	-
Юнаки 12-13 років	Чоловіки	42	46	50	55	60	+60	-
	Жінки	40	44	48	52	57	+57	-
Юнаки 9-11 років	Чоловіки	28	32	36	42	46	+55	-
	Жінки	30	44	48	52	57	+57	-

Програма змагань може бути скорегована за рішенням виконавчого органу МФУНБП або виконавчого органу Федерації в залежності від рангу змагань. У змаганнях в абсолютній першості дозволяється брати участь борцям вагових категорій:

- чоловіки – 80 кг і більше;
- жінки – 63 кг і більше.

Кожен учасник змагань має право боротися у тій ваговій категорії, в якій його заявлено у встановленому порядку.

3. Зважування учасників

1. Процедура офіційного зважування учасників спортивних змагань проводиться суддівською групою, призначеною суддівською комісією Федерації або відповідним її виконавчим органом. До складу суддівської групи входять: представник суддівської комісії Федерації або її виконавчого органу, секретарі змагань, судді та лікар, в кількісному складі, достатньому для проведення зважування учасників змагань у встановлений Регламентом строк.
2. Процедура офіційного зважування учасників проводиться в день, що передує дню початку змагань і триває 1 годину. За 1 годину до офіційного зважування, учасникам надається право контрольного зважування на вагах офіційного зважування.
3. Чоловіки і жінки зважуються в окремих спеціально обладнаних для процедури зважування приміщеннях. Зважування учасниць змагань здійснюють члени суддівської групи жіночої статі.

4. Організатори змагань зобов'язані надати для проведення процедури зважування не менше двох комплектів вагів (для офіційного та контрольного зважування) з погрішністю не більш ± 50 г.
5. Під час проведення процедури офіційного зважування кожний учасник змагань має право тільки на одне зважування. В разі незначного перевищення допустимої ваги для входження у відповідну заявленій вагову категорію, учаснику надається можливість повторного зважування без одягу.
6. Учасники змагань, які не пройшли процедуру офіційного зважування у встановлений Регламентом строк, до змагань не допускаються.
7. Результати офіційного зважування заносяться до протоколу.
8. Якщо кількість учасників спортивних змагань перевищує таку, що дає можливість зважування на одних вагах за одну годину, процедура офіційного зважування проводиться на декількох вагах або учасники поділяються за ваговими категоріями, процедура офіційного зважування проводиться поетапно.

4. Обов'язки та права учасників

1. Учасники зобов'язані суворо дотримуватись Правил, Регламенту, програми змагань, умов їх проведення, виконувати вимоги суддів.
2. Учасники мають право звертатися до суддів тільки через представника своєї команди, капітана або тренера.
3. Учасник, що з будь-яких причин не може продовжувати змагання, зобов'язаний негайно повідомити про це секретаріат змагання.
4. Кожна команда, що бере участь в змаганнях (якщо це передбачено Регламентом) зобов'язана мати представника, який є керівником команди і посередником між суддівською колегією і учасниками.
5. В разі відсутності представника команди його обов'язки виконує тренер або капітан, призначений з числа учасників команди.
6. Представник:
  - 1) відповідає за дисципліну учасників команди, своєчасну їх явку на змагання;
  - 2) бере участь в жеребкуванні;
  - 3) під час змагання знаходиться на спеціально відведеному місці;
  - 4) не може бути одночасно суддею цих змагань;
  - 5) представникові забороняється втручатися до розпоряджень суддів та офіційних осіб.

5. Вимоги до учасників

1. До спортивних змагань допускаються учасники, форма яких відповідає вимогам:
  - 1) складається з сорочки, штанів та пояса, має бути виготовлена з бавовни або подібного матеріалу, бути у належному стані;
  - 2) сорочка білого кольору для обох спортсменів, може бути з декоративними

- елементами вишивки, виконаними в українському стилі, з рукавами;
- 3) сорочка має бути достатньо довгою, покривати стегна до їх середини;
  - 4) штани мають бути червоного, синього або зеленого кольору, довжиною до гомілковостопного суглобу або коротшими до 5 см та не обмежувати рухи спортсмена;
  - 5) пояс має бути червоного кольору, шириною 6-8 см, міцний, належним чином зав'язаний на поясі під час виклику до боротьби.
2. На формі допускається маркування державної символіки (зліва на грудях), з максимальним розміром 100 кв. см; знак для товарів та послуг, в тому вигляді, в якому йому надана охорона, виробника форми розміром не більше 25 кв. см; аббревіатура змагань (10 см x 30 см.), прізвище учасника (10 см x 30 см) на зовнішній тильній частині сорочки.
  3. Форма має бути чистою та сухою.
  4. Нігті на руках і ногах мають бути коротко підстрижені.
  5. Довге волосся має бути зав'язане для запобігання створенню незручностей для суперника.

IV. Офіційні особи. Суддівська колегія

1. Офіційні особи

1. Безпосереднє керівництво офіційними змаганнями покладається на суддівську комісію. Суддівська комісія відповідає за організацію і проведення змагання відповідно до Статуту Федерації.
2. Розпорядження суддівської комісії обов'язкові для учасників, суддів і представників.
3. Суддівська комісія проводить жеребкування, розподіляє учасників на підгрупи, складає план проведення змагань, перевіряє і затверджує порядок зустрічей за колами, призначає суддів на кожний поєдинок і спостерігає за їх роботою.
4. Суддівська комісія має право:
  - 1) відмінити змагання, якщо до його початку буде офіційно встановлено невідповідність місця, де воно проводитиметься, обладнання або інвентарю встановленим вимогам;
  - 2) припинити подальше проведення змагань або влаштувати тимчасову перерву за наявності причин, що заважають подальшому проведенню змагань на належному рівні;
  - 3) усувати від суддівства суддів, що зробили грубі помилки або що не справляються з виконанням покладених на них обов'язків;
  - 4) не допускати до змагань учасників, які за віком, спортивною кваліфікацією і формою не відповідають встановленим вимогам;
  - 5) знімати із змагання учасників та представників, що допустили грубощі, вступили у суперечку із суддею або іншу важку провину;
  - 6) Суддівська комісія, за поданням організаційного комітету, затверджує суддівську колегію спортивних змагань.

- 7) Суддівська комісія організовує проведення засідання суддівської колегії перед початком змагання, після його завершення для підведення підсумків, у інших випадках в разі необхідності.
- 8) Суддівська комісія не має права змінити встановлені Регламентом умови Проведення змагань.

1. Суддівська колегія

1. До складу суддівської колегії входять:
  - 1) головний суддя;
  - 2) заступники головного судді (на одного більше кількості килимів);
  - 3) головний секретар на окремих килимах;
  - 4) арбітр;
  - 5) секретарі;
  - 6) судді з реєстрації оцінок;
  - 7) судді - секундометристи;
  - 8) судді при учасниках;
  - 9) суддя-інформатор;
  - 10) лікар;
  - 11) медсестра.

2. До складу суддівської колегії для обслуговування поєдинків учасників, включаються судді міжнародної, національної та першої категорій.
3. Кожний поєдинок обслуговує бригада суддів у складі арбітра і двох бічних суддів під спостереженням суддівської комісії.
4. Суддівська форма: чорний або темно-синій костюм з емблемою, відповідною суддівській категорії, біла сорочка з темним галстуком, чорні шкарпетки.
5. В разі тривалості змагань на килимі більше трьох годин поспіль на кожний килим призначається не менше трьох суддівських бригад.
6. До складу суддівської колегії для обслуговування змагань, включаються судді з категорією не нижче національної за поданням організаційного комітету.
7. До складу суддівської колегії входять та виконують функції:
  - 1) головний суддя - керує роботою суддівської колегії і обслуговуючого суддівського персоналу;
  - 2) заступники головного судді - контролюють роботу суддів, секретаря, судді- секундометриста і суддів біля табло;
  - 3) арбітр - знаходиться в межах робочої зони, веде поєдинок і керує суддівством, стежить за фіксацією його рішень на табло;
  - 4) суддя з реєстрації оцінок - фіксує на табло, заносить до протоколу змагань технічні дії та покарання, оголошені борцям суддями на килимі; в разі сумнівів щодо проведення прийому, він зобов'язаний уточнити це у судді на килимі; в ході оголошення покарання - зобов'язаний оцінити його в очках відповідно до Правил;
  - 5) судді, які фіксують час, ведуть протоколи, секретар, інший технічний

- персонал не можуть бути молодше за 21 рік зі стажем суддівства національної категорії не менше 3 років і зобов'язані знати Правила;
- б) суддя-секундометрист – (дві особи) - один фіксує час поєдинку на електронному табло, другий - на ручному секундомірі; суддя-секундометрист, який фіксує час поєдинку, пускає і зупиняє секундомір за командами судді на килимі і після закінчення часу поєдинку подає відповідний сигнал;
- 5) суддя при учасниках - перед початком змагання перевірити наявність учасників відповідного дня змагання та відповідність їх одягу вимогам Правил і Регламенту, пов'язати пояс згідно з Правилами, попереджати борців щодо послідовності їх виходу на килим, повідомляти головному секретарю щодо відмові спортсменів від боротьби;
- б) суддя-інформатор - оголошує програму і порядок проведення змагань, повідомляє глядачів щодо ходу і результатів боротьби, складу чергових пар, дає спортивні характеристики учасникам; офіційна інформація щодо змагань надається з дозволу головного судді або його заступника; змагання, які проводяться одночасно на двох килимах в різних приміщеннях, обслуговується двома судьями-інформаторами;
- 9) лікар змагань - входить до складу суддівської колегії на правах заступника головного судді з медичного забезпечення, бере участь в її роботі; здійснює медичне спостереження за учасниками в процесі тренувань і змагань; бере участь в акредитації делегацій і перевіряє наявність страхових свідоцтв; надає медичну допомогу в разі пошкоджень і захворювань; здійснює обстеження учасників у випадках травм і захворювань, робить висновок щодо можливості продовження ними змагань, негайно повідомляє про це головного суддю; присутній на зважуванні учасників, де проводить зовнішній огляд; стежить за дотриманням санітарно-гігієнічних вимог на місці проведення змагань. В разі проведення змагань на двох і більше килимах, на кожному килимі має бути присутні лікар і медсестра.

2. Позиції та функції арбітра та бічних суддів

1. Арбітр знаходиться в межах робочої зони, веде поєдинок і керує суддівством, стежить за фіксацією його оцінок на табло.
2. Арбітр зобов'язаний переконатися у належному стані майданчика для змагань, приладдя, уніформи перед початком поєдинку.
3. Арбітр зобов'язаний бачити, принаймні, одного бічного суддю для реагування на його дії, не втрачаючи з поля зору дії учасників.
4. Перед початком змагань арбітри і бічні судді зобов'язані ознайомитися зі звуком гонгу або іншого сигналу.
5. Здійснюючи контроль майданчика для змагань, судді мають звернути увагу на якість його поверхні.
6. Арбітр має спостерігати за глядачами або фотографами з метою запобігання створенню небезпеки або ризику травми учасникам.

7. Контроль відповідності встановленим вимогам форми та особистої гігієни учасників, зав'язування та захвату поясу арбітр здійснює під час виклику та підготовці учасників до боротьби.
8. Якщо форма учасника не відповідає встановленим вимогам, арбітр зобов'язаний вимагати від нього усунення недоліків. Запасна форма має знаходитись у тренера (біля майданчика для змагань на спеціально відведеному місці).
9. Якщо учасник на вимогу арбітра не усунув наявні недоліки він позбавляється права брати участь у змаганнях і його супернику присуджується перемога відповідно до правила (більшості з трьох).
10. Бічні судді мають допомагати арбітру і розташовуватися в протилежних кутах за межами робочої зони. Кожен бічний суддя зобов'язаний висловлювати думку, якщо вона відрізняється від думки арбітра в момент оголошення оцінок технічних дій або покарань за допомогою відповідних офіційних жестів.
11. Якщо арбітр дав оцінку технічної дії або покарання вище оцінки бічних суддів, він має змінити свою оцінку на вищу з відповідних оцінок бічних суддів.
12. Якщо арбітр дав оцінку технічної дії або покарання нижче оцінки бічних суддів, він має змінити свою оцінку на нижчу з відповідних оцінок бічних суддів.
13. Якщо оцінка одного бічного судді вища, а іншого нижче оцінки арбітра, останній може залишити свою оцінку.
14. Якщо думка обох бічних суддів відрізняється від думки арбітра, а він не помічає їх сигналів, бічні судді мають встати і продовжувати показувати жестом свою думку з метою зміни рішення арбітром.
15. Якщо арбітр не помічає, що бічні судді встали, бічний суддя, який знаходиться ближче до арбітра, має підійти до нього і звернути його увагу на думку бічних суддів.
16. Бічний суддя за допомогою відповідного жесту має показати свою думку щодо дій борців на краю робочої зони або за її межами. Будь-яке обговорення можливе і необхідне тільки в тому випадку, якщо арбітр або один з бічних суддів відмітив те, що не бачили два інших судді і що може змінити рішення. Той суддя, хто висловлює думку, має бути упевнений в її вірності з метою уникнення непотрібної дискусії. Бічні судді мають стежити за відповідністю оцінок та реєстрацією їх на табло.
17. Якщо учаснику дозволяється на якийсь час покинути майданчик для змагань, бічний суддя має супроводжувати учасника. Дозвіл дається у виняткових випадках (поміняти костюм тощо).

3. Жести і сигнали

Жести і сигнали арбітра:

- 1) перемога - підняти руку високо над головою долонею вперед;
- 2) зупинитися, захоплення не розпускати - торкнутися долонями обох

учасників;

- 3) продовжити поєдинок - легким поштовхом торкнутися долонями обох учасників;
- 4) відміна помилкової оцінки - однією рукою показати помилковий жест, іншою, піднявши її над головою, помахати два-три рази вліво- право;
- 5) медична допомога - обома руками долонями вгору вказати на учасника;
- 6) оголошення покарання (пасивна боротьба) - із зупинкою поєдинку – підняти руку, стислу в кулак, убік - вгору, під кутом 45 градусів, у напрямі покараного;
- 7) оголошення покарання (блок) - із зупинкою поєдинку – опустити руку, стислу в кулак, убік - вниз, під кутом 45 градусів, у напрямі покараного;
- 8) прийом не оцінюється - опущеними руками долонями до себе кілька разів виконати хресні рухи;
- 9) про готовність борців - витягнути руку, долонею назовні, у бік борця; запрошення борців - витягнути руку, долонею назовні, у бік борця;
- 10) запросити борців на килим рухом руки від борця вбік до місця початку поєдинку (лінія синього або жовтого кольору);
- 11) контакт - розвести руки у бік борців на рівні грудей долонями назовні, потім зігнути в ліктях і схрестити замком;
- 12) сигнал "розпочати період" і "продовжити період" - сигнал свистка – різкий однократний короткий сигнал;
- 13) "короткочасна зупинка періоду" - сигнал свистка - двократний різкий короткий сигнал;
- 14) "закінчення поєдинку" - сигнал свистка - тривалий різкий однократний сигнал;
- 15) покарання "вихід за межі робочої зони" - пальцем однієї руки показати у напрямі борця, який покинув робочу зону килима, іншою рукою, опущеною вниз під 90 градусів, помахати вліво-вправо;
- 16) вихід за межі робочої зони оцінюється активністю для суперника - руку зігнути в ліктьовому суглобі зі стислими в кулак пальцями, привести кулак до плеча;
- 17) покарання "положення на колінах" - долонею руки доторкнутися до свого коліна і потім підняти руку у напрямі борця, який встав на коліно "коліна";
- 18) положення на колінах оцінюється активністю для суперника - руку зігнути в ліктьовому суглобі з пальцями стислими в кулак і привести до плеча;
- 19) покарання "умисне порушення захоплення" - прийняти положення "контакт", розпустити захоплення і пальцем однієї руки показати у напрямі борця, який розпустив захоплення.

В разі недостатньої ясності арбітр може після офіційного жесту вказати у бік жовтої або синьої відмітки "початкове положення" спортсмена, що отримав

оцінку або покарання. Для правильного показу жесту "перемога в періоді", потрібно починати рух руки від грудей. Під час виконання жесту "перемога в періоді", арбітр займає положення з метою забезпечення можливості ясного бачення оцінки бічним суддям. При цьому обидва учасники мають знаходитися в його полі зору. В разі оголошення покарання обом учасникам арбітр по черзі оголошує покарання (підняти руку, стислу в кулак, убік - вгору, під кутом 45 градусів, у напрямі покараного).

В разі помилкового жесту необхідно якнайшвидше зробити жест відміни рішення, а потім показати правильну оцінку. Всі жести мають показуватися від 3 до 5 секунд. При оголошенні переможця арбітр жестом запрошує борців в центр килима, стає між ними, бере обох за зап'ястя в положенні опущених рук, піднімає руку переможця.

Жести і сигнали бічних суддів:

учасник знаходиться в межах "робочої зони" - підняти руку вгору і опустити її до рівня плеча великим пальцем вгору уздовж кордону робочої зони і в цьому положенні затримати її якийсь час;

один з учасників знаходиться за межами робочої зони - підняти руку на рівень плеча великим пальцем вгору і помахати справа наліво або навпаки кілька разів;

оцінка/покарання або думка, оголошена арбітром, (на його думку), неправильна - підняти руку над головою і помахати нею зліва направо два-три рази.

4. Місце (зона дії)

Боротьба проводиться в межах робочої зони. Будь-яка дія, що проводиться в мить, коли один або обидва учасники знаходяться за межами робочої зони, не може бути оцінена.

Якщо один учасник торкається килима за межами робочої зони ногами, знаходячись в стійці, він вважається таким, що знаходиться в положенні за межами робочої зони.

Виключення:

Коли один з учасників кидає суперника за межі робочої зони, а сам залишається в ній достатньо довго, бачить ефективність технічної дії, така дія зараховується. Якщо кидок був початий, коли обидва спортсмени знаходилися в робочій зоні, але в його процесі спортсмен, на якого здійснено атаку, виходить за межі робочої зони, кидок може бути оцінений, якщо динаміка дії не уривалася, і спортсмен, що виконує кидок, залишався в робочій зоні достатньо довго, щоб ефективність кидка була очевидна. У випадках проведення кидків - зачепа зсередини, або підсічки під п'яту, якщо нога спортсмена, що атакує, покидає робочу зону і рухається над зоною безпеки, ці дії оцінюються за умови, що той, хто атакує, не переносить вагу на ногу поза робочою зоною.

У разі, коли той, хто атакує, проводить кидок і втрачає контакт з робочою зоною (знаходиться в повітрі), кидок може бути оцінений тільки за умови,

що той, кого атакують, впаде раніше ніж той, хто атакує. Оскільки небезпечна зона є часткою робочої зони, спортсмен, чий ступні ніг в положенні стоячи торкаються небезпечної зони, має розглядатися таким, хто знаходиться в робочій зоні. Якщо атакуючий, проводячи кидок, падає за межі робочої зони, кидок може бути оцінений за умови, що спортсмен, якого атакують, торкнеться килима раніше того, хто атакує. У будь-якому іншому випадку кидок оцінюватися не може.

Після початку поєдинку учасники не можуть розпустити захоплення і покинути місце змагання без дозволу арбітра. Дозвіл покинути місце змагань може бути дано у виняткових випадках.

Початок поєдинку.

Перед початком змагань троє суддів (арбітр і два бічних судді) стають разом на краю майданчика для змагання, виконують спільний уклін перш ніж зайняти свої місця. При виході з майданчика для змагання судді збираються на краю килима та виконують спільний уклін.

Учасники виходять на край майданчика для змагань і при жесті арбітра (про готовність до поєдинку) здійснюють уклін.

За жестом арбітра (запрошення борців) рухаються вперед до їх відміченого місця.

За сигналом арбітра "контакт" учасники мають підійти один до одного і, обмінявшись рукостисканням, прийняти положення "груди в груди", права нога попереду, здійснити захоплення поясу.

Поєдинок починається в положенні обопільного захоплення за пояс.

Тільки члени суддівської комісії можуть перервати боротьбу.

До сигналу арбітра щодо початку поєдинку в момент здійснення захоплення, учасники не мають права переміщати опорну ногу або ставати на коліно. Арбітр і бічні судді мають зайняти початкове положення перед поєдинком перш ніж учасники вийдуть на килим. Арбітр знаходиться в центрі в двох метрах від лінії, що сполучає учасників в початковому положенні, обличчям до столу, де реєструється час. Уклони учасники виконують в стійці, згинаючись вперед під кутом 30°, притиснувши долоню правої руки до лівої частини грудей. Якщо учасники не виконують уклін, арбітр має вимагати це зробити.

Вживання сигналу "зупинка періоду поєдинку"

Арбітр зобов'язаний негайно зупинити поєдинок, дозволити борцям розпустити захоплення, використовуючи сигнал свистка "зупинка поєдинку" і продовжити її, використовуючи сигнал свистка "почати поєдинок", в наступних випадках:

один або обидва борці виходять за межі робочої зони (положення "виключення");

один або обидва борці виконують заборонені дії;

один або обидва борці отримують травму або захворіли;

необхідно привести до ладу костюм одного або обох борців;

у будь-якому іншому випадку, коли арбітр визнає це необхідним;

арбітр і бічні судді або суддівська комісія мають необхідність порадитися.

Даючи команду "зупинка поєдинку", арбітр має бачити учасників на той випадок, якщо вони не чують команду і продовжують боротьбу. Арбітр не оголошує "зупинка поєдинку" для зупинки учасника (учасників), що виходить за робочу зону, якщо ситуація не є небезпекою. Після оголошення "зупинка поєдинку" учасники зобов'язані швидко зайняти вихідні позиції, при яких вони починали поєдинок. Коли арбітр оголосив "зупинка поєдинку", учасники мають розпустити захоплення і встати на своє місце, якщо було запропоновано, поправити форму. Учасник може прийняти інші положення тільки в разі отримання медичної допомоги. Арбітр може оголосити "зупинка поєдинку", якщо учасник травмований або нездоровий, і може просити акредитованого лікаря вийти на килим і швидко оглянути учасника. Арбітр може оголосити "зупинка поєдинку", якщо травмований учасник показує арбітрові, що потребує огляду, який має бути виконаний щонайшвидше. Арбітр може оголосити "зупинка поєдинку", якщо суддівська комісія на прохання акредитованого лікаря команди дозволяє йому швидко оглянути травмованого учасника.

Вживання сигналу "короткочасна зупинка періоду поєдинку".

У випадку, коли арбітр негайно зупиняє поєдинок (для звернення до одного або обох учасників), не міняючи їх положення для оголошення покарання, так, щоб борець, який не порушив Правила, не втрачав вигідну позицію, він дає сигнал "короткочасна зупинка періоду поєдинку".

Для продовження зустрічі арбітр дає сигнал "почати поєдинок".

Закінчення періоду поєдинку.

Арбітр використовує сигнал "закінчення періоду поєдинку" і закінчує поєдинок: коли один учасник отримує оцінку; коли один учасник отримує попередження; в разі нез'явлення або відмови суперника від боротьби; в разі дискваліфікації; коли один з учасників не може продовжувати боротьбу із-за травми; коли закінчився час поєдинку; після сигналу арбітра "закінчення періоду поєдинку" учасники повертаються на вихідні позиції, позначені синьою і жовтою лінією.

Після оголошення "закінчення періоду поєдинку" арбітр тримає борців в полі зору на той випадок, якщо вони не почули команду і продовжують боротьбу. Арбітр в разі необхідності вимагає від учасників привести костюм до ладу перед оголошенням результату.

Арбітр оголошує результат поєдинку:

1. коли учасник, що отримав оцінку або еквівалентний результат, оголошується переможцем;
2. у разі рівності активностей або їх відсутності після закінчення часу періоду, арбітр продовжує зустріч в додатковому періоді в короткому захопленні до першої оцінки або активності, але не більше регламентованого часу;
3. у разі відсутності "перемоги" або еквівалентного результату переможець оголошується на підставі рішення трійки суддів;

Після оголошення арбітром результату поєдинку, учасники мають потиснути один одному руки і вийти з килима. Якщо арбітр оголосив результат поєдинку, він не може відмінити або змінити його після того, як трійка суддів

покинула килим. Якщо арбітр помилково вказав переможця, бічні судді мають добитися зміни помилкового рішення, перш ніж вони покинуть майданчик для змагань. У випадку, якщо суддями не змінено помилкове рішення щодо визначення переможця, на вимогу представника команди, а в його відсутності тренера, суддівською комісією може бути прийнятий протест і за результатом відео перегляду, буде запропоновано трійці суддів винести остаточну ухвалу. Дії і рішення, прийняті арбітром і бічними суддями відповідно до правила (більшості з трьох), є остаточними і не можуть бути змінені.

6. Умови перемоги

Арбітр оголошує "перемога" у тому випадку, коли, на його думку, виконувана технічна дія відповідає наступним критеріям - один з учасників, здійснюючи контроль двома руками за пояс, кидає суперника на велику частину спини, бік, живіт, стегно, голову, плече.

Одночасні дії - коли обидва борці падають на килим в результаті одночасно проведеної атаки, судді не можуть визначити, чия техніка була результативною - дія оцінці не підлягає. Якщо борець, на якого здійснено атаку, падає після кидка на "міст" (потилицю і через спину дві ступні), бажаючи уникнути одного з критеріїв "перемога", арбітр зобов'язаний надати "перемога" відповідно до проведеної техніки, прирівнюючи цю ситуацію до падіння на велику частину спини - еквівалент - якщо один з борців отримує третє зауваження ("пасив", "блок", вихід за робочу зону килима, торкання коліном), або дискваліфікується за грубе порушення Правил, інший борець отримує негайно "перемогу".

7. Заборонені дії і покарання

Порушення розділені на 2 групи.

Кожне незначне порушення (зауваження) оцінюється (має свою вагомість – активність). В разі оголошення одному або обом суперникам "зауваження" супернику негайно присуджується одна активність.

Арбітр має простим жестом пояснити причину покарання ("пасив", "блок", "коліна", "вихід за межі робочої зони килима", "порушення захоплення"). Покарання може бути оголошене після команди "закінчення періоду поєдинку" за те порушення, яке було здійснено під час поєдинку або, у виняткових випадках, за серйозні порушення, здійснені після сигналу закінчення поєдинку, якщо результат ще не був оголошений.

Заборонені дії і оголошувані покарання:

незначні порушення - "зауваження" - оголошується учаснику за незначні порушення.

"Не ведення боротьби" оголошується за відсутності атакуючих дій одного або обох борців протягом 25 секунд. Перед оголошенням дискваліфікації арбітр має проконсультуватися з бічними суддями і винести ухвалу на підставі правила

"більшості з трьох". Якщо обидва учасники порушують Правила одночасно, кожен з них має бути покараний відповідно до ступеня порушення. Якщо обидва учасники мали покарання (друге зауваження) і кожен з них має бути знову покараний, їм обом оголошують дискваліфікацію. Судді можуть винести остаточну ухвалу на підставі вимоги щодо ситуації, не передбаченої Правилами. Арбітри і судді мають право винесення покарань, керуючись цілями та інтересами спорту.

8. Подання протестів

1. За результатами спортивних змагань з української боротьби на поясах протести не подаються; рішення суддів, які проводять поєдинок, є остаточним.
2. У виняткових випадках, якщо результат поєдинку очевидний, але бригада суддів, що обслуговує поєдинок, визначила переможця невірно, суддівська комісія має право запропонувати бригаді суддів проглянути відеозапис і ухвалити остаточне рішення.

V. Місце проведення змагань. Обладнання.

1. Майданчик для проведення змагань

1. Майданчик для проведення змагань має розміри не менше 12 м x 12 м і покривається спеціальним килимом, що створює безпечні умови спортсменам в ході боротьби, має жовтий колір, укладається на рівну, пружну поверхню.
2. Майданчик для проведення змагань ділиться на дві частини - зону безпеки і робочу зону.
3. Робоча зона має форму кола діаметром 9 метрів (або квадрата стороною 9 метрів) і розташовується у центрі майданчика для змагань.
4. Смуга, що розділяє ці зони, називається небезпечною зоною і є частиною робочої зони. Ширина цієї смуги червоного кольору становить приблизно 1м.
5. Частина майданчика "зона безпеки" має ширину не менше 1,5 м.
6. Липкі стрічки білого кольору шириною до 10 см і завдовжки до 50 см позначають місця початку та закінчення поєдинку, закріплюються в центральній частині робочої зони на відстані 4 м одна від одної паралельно бічним лініям майданчика для змагань.
7. Якщо два або більше майданчиків для проведення змагань розміщені разом, спільна зона безпеки між ними має бути шириною не менше 3 м. Довкола майданчика для змагань має бути вільна зона не менше 2 м.
8. Спеціальний килим для проведення змагань складається з елементів розмірами 2 м x 1 м, достатньо твердих і пружних для пом'якшення падінь, що укладаються щільно, утворюючи рівну поверхню, не зміщуючись.

Поверхня не може бути слизькою і грубою.

2. Обладнання

1. Місце бічних суддів. Два легких стільця розташовуються в зоні безпеки в протилежних кутах відносно робочої зони, не закриваючи інформаційне табло з поля зору бічних суддів, членів суддівської комісії і судді-секретаря.
Судді і секундометристи мають розташовуватись обличчям до арбітра і бути в полі зору суддів, якій реєструє оцінки.
2. Інформаційне табло. Для кожної робочої зони встановлюється інформаційне табло з двох секцій для відображення поточного рахунку. Табло розташовується за межами робочої зони у полі зору суддів, членів суддівської комісії, глядачів і офіційних осіб. В резерві має бути механічне табло.
3. Контроль часу. Для контролю часу використовуються робочий та запасний годинники. В разі використання електронного годинника він має бути перевірений за допомогою механічного.
4. Для контролю часу використовується червоний прапорець, який вказує зупинку поєдинку. В разі використання електронного табло для визначення тривалості зустрічі і знаходження у лікаря прапорці мають знаходитися в резерві.
5. Звуковий сигнал (гонг тощо). Для сповіщення арбітра щодо закінчення часу поєдинку використовується гонг або схожий звуковий пристрій.
6. Вимоги до засобів контролю часу та табло. Годинник і секундоміри мають бути зручними в експлуатації. Їх точність перевіряється перед початком змагань. Табло для оцінок має відповідати встановленим вимогам і бути у розпорядженні суддів в разі необхідності. Механічні секундоміри і табло мають використовуватися одночасно з електронним устаткуванням на випадок його відмови.
7. Глядачі мають розташовуватися не ближче ніж за 3 метри від майданчика для змагань.

Директор департаменту
фізичної культури та
неолімпійських видів спорту

Людмила ПАНЧЕНКО

ПОГОДЖЕНО
Президент
федерації
20 травня 2021 р.

Костянтин Коптєв

ЗМІСТ

I.	Загальні положення	2
II.	Організація та проведення змагань	3
1.	Організація змагань	3
2.	Види змагань	4
3.	Система проведення змагань	4
4.	Тривалість поєдинку	4
5.	Заборонені дії	5
6.	Неявка і відмова	5
7.	Травма. Хвороба. Нещасний випадок	6
III.	Учасники змагань	7
1.	Вік учасників	7
2.	Вагові категорії	7
3.	Зважування учасників	8
4.	Обов'язки та права учасників	8
5.	Вимоги до учасників	9
IV.	Офіційні особи. Суддівська колегія	9
1.	Офіційні особи	9
2.	Суддівська колегія	10
3.	Позиції та функції бічних суддів	12
4.	Жести і сигнали	13
5.	Місце (зона дії)	15
6.	Умови перемоги	18

7.	Заборонені дії і покарання	18
8.	Подання протестів	19
V.	Місце проведення змагань. Обладнання	19
1.	Майданчик для проведення змагань	19
2.	Обладнання	19